

TÄNKAREN

Glimtar ur programmet 13—19 jan.

Söndagen den 13 januari:

- 9.50 Grammfonkonsert.
14.10 Tjugondag Knut dansas julen ut.
15.30 Musikstilarna V. Manuskript: Sten Broman.
19.30 Käraste bröder, systrar och vänner. Sven Sköld-rapsodi över Bellmansmelodier.
20.10 Guldetuiet. Pjäsa av Marika Stiernstedt.
21.20 Kompositioner för violin och piano spelade av Charles Senderowitz och Brita Hjort-Karström.

22.20—23.00 Skymningsmusik presenterad av Kabaretorkestern.

Måndagen den 14 januari:

- 19.50 Stockholms radioorkester, dir. Tor Mann. Solist Sigurd Björning.

Onsdagen den 16 januari:

- 19.30 Teaterkrönika.
20.00 Irgens Jensen: Symfoni, dir. Odd Grüner-Hegge.

Torsdagen den 17 januari:

- 19.30 Vem spelar vad? Swingfrågesport.
21.20 Offenbach-Strausskonsert.

Fredagen den 18 januari:

- 19.55 Rödaste rosor. Pjäsa av O'Casey.

Lördagen den 19 januari:

- 20.20 Spexkavalkad.

Hur långt vill ni gå?

(Forts. fr. sid. 7.)

fördubblar nationalinkomsten för varje femårsplan? Jag vill inte dra några mekaniska paralleller mellan Sverige och det gamla tsarryssland och säga, att allting kan göras här i Sverige, som man har gjort, när man ändrade samhällsförhållandena där. Men att man där med en betydligt mera efterbliven teknik än vad vi har här i Sverige, d. v. s. vid starten och utgångspunkten, genom planeringen från statens sida kan fördubbla nationalinkomsten genom en femårsplan och göra det tre gånger om, det borde säga någonting.

Till herr Ohlin har jag också en fråga. Kategoriskt är folkpartiet emot socialisering. Men folkpartiet vill uppnå alla de fördelar, som man i arbetarrörelsen tänker sig kunna vinna med sitt efterkrigsprogram, som innefattar socialisering i här diskuterade betydelse. Jag skulle vilja veta, hur herr Ohlin tänker sig att i en krissituation reda ut problemen utan att staten faktiskt får ta hand om väsentliga delar av näringslivet?

(Forts. följer.)

De kom över gränsen, kl. 15.00

Väster om väg heter Arjeplogdoktorn Einar Wallquists sista bok, den sjunde i raden av hans skildringar från lappmarken. Titeln antyder motivet för flera av berättelserna; flyktingarnas strapatser på vägen mot Sverige och friheten. Wallquist har under krigsåren haft att göra med jagade människor av sju ton olika nationaliteter.

Boken skildrar också lappars och nybyggares liv i hälsa och kroppenöd, men dessa avsnitt av boken stå konstnärligt tillbaka för flykting-skildringarna. Där framträder Wallquist som en

skicklig och fantasifull reporter, han förmår hålla läsaren i spänning och han tar väl vara på de färgstarka situationer mötet mellan slaver och nordbor skapar. I dagens berättelse, *De kom över gränsen*, ger han en livfull skildring av den mycket uppmärksammade räddningen av de sexton svårt medtagna polska flyktingarna, som hämtades med flyg uppe vid Gojaure.

Ny svensk lyrik, kl. 17.45

Gunnar Ekelöf är en högt begåvad diktare, utan överdrift den intressantaste av nu verkande svenska poeter. Det påståendet innebär alltså inte att han skulle ha skrivit oförgångligare dikter än någon av sina samtida eller att han bara skulle ha skrivit betydande lyrik — tvärtom har han i sin klyvning mellan klar intelligens och romantisk sångkänsla ofta haft svårt att finna den befriande tonen. Men påståendet innebär — och på den punkten finns det inte något avkall — att man av Gunnar Ekelöf när som helst kan vänta en genialitetens urladdning. Vagar man uttrycka sig grovt i samband med denne nyanserade lyrikers produktion, så är det för att säga, att om hittills sol och måne dansat som symboler i hans poesi, så kan man av honom i fortsättningen riskera en stjärnsmäll, som revolutionerar den svenska lyriken för ett årtionde eller mer.

Redan nu har Gunnar Ekelöf i sin mångsidiga djärvhet betytt en förnyelsekälla för hans jämnåriga och även för dagens debutanter. Den förut antydda motsättningen mellan spänd intellektualitet och drömlig känslonyansering har redan kastat honom mellan å ena sidan den djärva upprorsstämningen mot allt och alla och å den andra en mjuk vislyrik bortom det kroppsligas gränser. Så enkel som man en tid trodde var hans utveckling nu inte: att formupplösningen i surrealismens tecken (Dedikation) efterföljdes av mera traditionellistisk romantik i Sorgen och stjärnan och Köp den blindes sång, berodde nu inte enbart på en formell omställning utan mera på att debutantens proteststämning förbyttes i den mögandes Nirvana-längtan.

Den nyutkomna diktsamlingen *Non serviam* (Jag vill inte tjäna) anges av författaren själv som en sprängbräda på väg mot den diktkärna han söker. Ekelöfs självkritik erinrar om Frödings, i sin ständigt varierande sökan efter den enda rena uttrycksformen är det som om han förbisåg att han redan i sökandet finner väsentliga uttryck för sin känsla. Även i förnekandet av det uttryck, poeten finner uppnåeligt, skapar han ren poesi.

Det enda som finns

är någonting annat.

Det enda som finns

i detta som finns

är någonting annat!

O själens vaggång

sången om någonting annat!

Ekelöfs nya samling innehåller en provkarta på hans lyrik från debuten 1930 och fram till nu. Där finns ordexplosioner mot frastänkandet, källklar lyrik, självsprängande reflexion, gränslös fantasimakt och drastisk satir. Det vore inte rätt att i denna samling trycka för mycket på de inledande ironi-arabeskerna över social-Sverige, diktsamlingens höjdpunkt ligger i de avslutande diktcyklarna som i sin musikaliska formrenhet och vittspännande tankebyggnad närmar sig den lyriska nivå, som Gunnar Ekelöf bör nå, om inte de nedbrytande makterna blir honom övermäktiga. Det är dikter som handlar om individens existensmöjlighet i en kollektiv värld, men inte vilken individ som helst utan den intelligente särlingen över vanliga mått. Det är sitt eget problem Gunnar Ekelöf skapar stor poesi av.

G. H.—n.

TISDAG

8 jan.

- 7.10 Morgongymnastik. Ledare: Maja Carlquist. Se sid. 20.
7.25 Morgongymnastik. — Ledare: Gösta Karås. Se sid. 20.
7.45 Morgonandakt. Bishop John Cullberg, Västerås.
8.00 Dagsnyheter och väderlek.
12.00 Klockspelet i Stadshustornet. Dagens dikt.
Därefter:
Skånska folklåtar spelade av Carl-Eric Berndt och Richard Isacson.
1. Tre låtar — efter Ored Andersson, Linderöd.
a) Greve Horns marsch. b) Vals. c) Polska.
2. Kadriij — efter P. Nilsson Dahlberg, Nymö.
3. Vals — efter Johan Ankarklo, Näsum.
4. Visa — efter Anders Hansson, Vittskövle.
5. Polska — efter Jöns Persson, Färlöv.
6. Vals — efter S. L. Pihlblad, Emislöv.
7. a) Spelmansens söndagsmorgon, polska (Carl-Eric Berndt).
b) Bröllopsmarsch (Carl-Eric Berndt). (Malmö.)
12.30 Dagsnyheter och väderlek. Noteringar.

Orkesterkonserten, kl. 20.00

Daniel François Auber (1782—1871) var under förra århundradet en av Frankrikes mest produktiva och framgångsrika operakompositörer. Hans mästerverk är *Den stumma från Portici* (1828), men hans populäraste verk blev den två år senare givna komiska rövaroperan *Fra Diavolo*. Den som opera comique år 1835 presenterade *Bronshästen*, vars spirituella uvertyr inleder kvällens konsert, omarbetades 1857 till "stor opera". Bland Aubers många yttre utmärkelser var hans utnämning till kejsarlig hovkapellmästare — fast han aldrig tog i en taktpinne. Lika litet var han närvarande vid någon föreställning av sina verk. Tillfrågad om anledningen härtill skall han ha svarat: "Om jag gjorde det en enda gång, skulle jag aldrig mer i mitt liv skriva en not!"

Körsånger, kl. 21.20

Henrik Möller var född i Kristianstad 1852 och blev 1878 sånglärare vid läroverket i Lund, där han dog 1918. Som anförare för studentsångföreningen, 1875—85, bragte han studentsången på en konstnärligt högre nivå genom att ur den stora kören utbryta en mindre kör av de bästa rösterna, och med det på 80-talet av honom stiftade Lunds musiksällskap uppförde han större verk för soli, kör och orkester. Förutom en del manskvartetter publicerade han en lärobok i musik samt reviderade det danska förlaget Wilhelm Hansens utgåva av Otto Lindblads kvartetter (Köpenhamn, 1887).

Alfred Paulsen, som föddes 1849 i Bergen, for redan 1888 till Amerika, där han gjorde sig ett namn som musikpedagog och dog 1936. Hans manskvartett *Naar fjordene blaaner* har blivit ett stående nummer på den nordiska manskörrepertoaren. (Orden är av brodern, skalden John Paulsen.)